

Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové

Hodnocení bakalářské práce oponentkou práce

Jméno autorky: Blanka SKYBOVÁ

Název práce: Strategie učení z textu

Oponentka práce: Mgr. Daniela VRABCOVÁ, Ph.D. Katedra pedagogiky a psychologie Pdf

Téma práce: téma bakalářské práce považuji za velmi aktuální

Struktura a rozsah práce: Hlavní text bakalářské práce je členěn na: úvod, teoretickou část, empirickou část a závěr. Teoretická část (s. 8 – 29, tj. kapitoly 1 - 8, členěné na podkapitoly a dílčí podkapitoly) pokrývá cca 21 stran textu. Empirická část (s. 30 – 40, tj. kapitoly 9 - 12 bez dalšího členění na podkapitoly či dílčí podkapitoly) pokrývá cca 10 stran.

Vzájemný podíl obou uvedených částí je ve prospěch teoretické části. Uvedenou skutečnost nepovažuji za zcela optimální; empirické části by prospělo detailnější členění a zařazení grafického znázornění.

Teoretická část: Text v teoretické části je zaměřen na klíčové pojmy z oblasti vymezené tématem práce. V kapitolách 1 – 7 autorka vymezuje učení z textu i v návaznosti na fázi: před čtením textu, při čtení a po čtení textu. V kapitole 2 se zaměřuje na klasifikaci strategií učení; vyústěním je prezentace klasifikace užití Vlčkovou (2007): strategie přímé (paměťové, kognitivní, kompenzační) a strategie nepřímé (metakognitivní, afektivní, sociální). Kapitola 3 je užitá ve smyslu navázání pojmů strategie učení – kognitivního stylu – stylu učení. Kapitola 3 již svojí minimalistickou délkou vypovídá o tom, že by bylo lepší dosáhnout zamýšleného cíle jiným způsobem – v úvodních odstavcích kapitoly 4 například s názvem Styly učení v kontextu strategií učení apod. (řešením by jistě byly i například závěrečné odstavce v kapitole 2).

Kapitoly 5 a 6 do textu jistě patří, pouze by si obě kapitoly zasloužily názvy explicitněji navázané na témat práce; obě kapitoly se de facto zabývají metakognicí a autoregulací jako dvěma fázemi i předpoklady efektivního učení (pro další případné odborné zpracování doporučuji autorce zvážit úpravu názvů). Kapitoly 7 a 8 autorka završuje teoretickou přípravu na výzkumné šetření i prezentaci vybraných hlavních teoretických konceptů: zaměřuje se na vztah strategií a efektivitu učení a v kapitole 8 na strategie učení cizímu jazyku. Na s. 28 autorka avizuje šest strategií, ale v přehledu se nachází pouze pět strategií.

Za přínos považuji skutečnost, že autorka v teoretické části drží jasnou linii, neodbíhá od tématu ani do šíře, usnadňuje tím orientaci čtenáře v textu. Oceňuji i skutečnost, že autorka v teoretické části upozorňuje ve zcela odpovídající formě a v přijatelném a adekvátním rozsahu na výzkumy z oblasti čtenářských strategií i strategií učení obecně. Pamatuje přitom i na stručnou specifikaci výzkumných vzorků a zaměření šetření. Prokazuje tím schopnost vybírat (selektovat) klíčové informace, což se autorce bude hodit i při případném vykonávání učitelské profese a při vyučování.

V teoretické části autorka prokazuje schopnost pracovat se zdroji, schopnost aplikovat vybrané teorie i vzhled do problematiky i schopnost orientovat se na stanovený cíl.

Empirická část: Empirická část usiluje o zmapování situace v oblasti: 1. vedení/nevedení žáků k užívání efektivních strategií učení z textu ve školním prostředí, 2. formy, kterou si žáci dělají poznámky, 3. nejpoužívanější studijní strategie v kontextu členění: paměťové, kognitivní, kompenzační, metakognitivní. Hlavní výzkumnou metodou je dotazník žáky.

Výzkumným vzorkem jsou žáci sekundárního vzdělávání (n = 101 žáků).

Na praktické části oceňuji zaměření, praxeologický význam i velikost vzorku. Bohužel rezervou je skutečnost, že vzorek není reprezentativním ve vztahu k závazku zjistit studijní strategie žáků v ČR (více viz sekce *Cíl práce*).

V praktické části autorka užívá tabulky. Získaná data autorka zpracovává v rovině absolutních četností – v tabulkách, ale v komentářích pracuje s relativními četnostmi a místy s

absolutními. Uvedenou skutečnost považuji za nepromyšlené, nestandardní, metodologicky nejednotné a komplikující orientaci v textu.

Jazyková a stylistická úroveň práce: s dílčími rezervami odpovídá požadavkům

Formální stránka práce: s dílčími rezervami – orientace v empirické části je ztížena absencí členění na podkapitoly – zejména v prezentaci empirických zjištění (tři výzkumné otázky přitom přímo vybízejí k členění na tři podkapitoly). Orientace v textu je ztížena i skutečností, že v tabulkách autorka uvádí absolutní četnosti, ale v komentářích pracuje s relativními četnostmi (s absolutními pouze ojediněle). Empirická část postrádá grafy. V práci jsou nestandardně užívány tečky za značením kapitol a podkapitol.

Použitá literatura a použité zdroje: splňuje požadavky, počet užitých zdrojů splňuje spíše požadavky kladené na diplomové práce. V hlavním textu autorka pracuje cca s 26 publikacemi. Autorka užívá primární i sekundární citace. Za diskutabilní považuji poměrně velké množství textu ve slovenštině; domnívám se, že standardnějším postupem by bylo pracovat se slovenským textem jako s cizojazyčným a v odborné závěrečné práci citovaný/parafrázovaný text užívat v českém jazyce.

Využitelnost pro teorii a praxi: střední

Cíl práce: splněn s dílčími rezervami způsobenými dvěma záležitostmi: 1. uspořádáním textu a prezentace zjištění, 2. dotazníkové šetření s výzkumným vzorkem 101 žáků (31 chlapců, 70 dívek) ze škol v Hradci Králové, Novém Bydžově a v Semilech nelze považovat za reprezentativní vzorek pro cíl, který si autorka opakovaně formuluje zejména na str. 30, dále na str. 7. Vzorek je nadstandardní s ohledem na skutečnost, že se jedná o bakalářskou práci, ale není reprezentativním vzorkem ve vztahu k cíli: *zmapovat studijní strategie žáků v České republice* (k čemuž se autorka neuváženě, ale zcela explicitně, zavazuje).

Úroveň bakalářské práce: Úroveň bakalářské práce splňuje požadavky kladené na bakalářské práce s dílčími rezervami.

Oceňuji autorčin přehled po problematice, schopnost pracovat s více zdroji i s empirickými daty, schopnost orientovat se na vymezený cíl a selektovat informace, zajímavost a přínosnost koncipovaného výzkumného šetření.

Autorku prosím, aby u obhajoby prezentovala a specifikovala:

- 1) hlavní zjištění a přínos bakalářské práce. Prosím i o formulaci doporučení pro možné využití zjištění za účelem zlepšení výukové praxe v dané oblasti.
- 2) prosím o vysvětlení důvodů, které autorku vedly k nesledování afektivních studijních strategií (vzhledem k tomu, že vychází autorka z Vlčkové (2007) viz str. 28, není v práci dostatečně zdůvodněna struktura položek v dotazníku a absence afektivních strategií není dostatečně komentována (viz str. 36). Prosím také o specifikaci nerovnoměrného zastoupení jednotlivých sledovaných strategií (srovnej paměťové strategie saturovány 5 položkami, kognitivní strategie saturovány 10 položkami, kompenzační strategie saturovány jedinou položkou, metakognitivní položky saturovány 2 položkami, afektivní 0 položkami).

Hodnocení: velmi dobře

V Hradci Králové 11. 7. 2015

Mgr. Daniela VRABCOVÁ, Ph.D.
Oponentka práce